

LITEN TJEJ PÅ STORT STUTERI

Jag hade förmånen att få växa upp på anrika shagya-arabstuteriet Barthahus (Danmark) hos min faster Ulla Nyegaard, av många känd som "Mor Shagya". Jag tillbringade alla helger och lov i stallet, från det jag var tolv år, och som sextonårig tog jag ett sabbatsår från skolan och arbetade kombinerat i stuteriet och ridskolan, som hyrde in sig på gården.

Av: ANNELIE FONSKOV

Under denna tid lärde jag känna många av de hästar, som nu har barn, barnbarn etc här i Sverige, då en betydande import av svenska shagya-araber skett från Danmark. Jag har ofta fått frågor om hur dessa hästar var, och tänkte att jag skriver några rader om det här och nu. Men betänk att jag bara var en ung tonåring på denna tiden, så mina intryck är färgade av detta.

Vem ska jag börja berätta om, om inte stallets kung; KOHEILAN I (f. -55, e. Koheilan X u. 98 Shagya XXXII). Han stod alltid och såg ut över gårdsplanen, gnistrande vit och med ett självsäkert uttryck i sina mörka vackra ögon. Han visste allt att han var kung!

Och förde sig som en också, han var otroligt renlig. Han bajsade i en hörna i boxen, sov i en annan, och åt i en tredje. Fjärde hörnan var "tronen", dvs utsikt-luckan, där han tillbringade det mesta av sin tid. Han slabbade aldrig, och när vi stalltjejer var riktigt törstiga, och inte hann

springa in och dricka, då gick vi helt sonika in till Koheilan och drack ur hans vattenkopp - den var ju alltid skinande ren.

Snäll, stabil och pålitlig var han också. Jag var inte gammal, då jag fick lov att börja rida Koheilan. Utan sadel och med vanligt tränings gav vi oss ut i körbärsplantagen, som omgav en del av byn. Där galopperade vi sedan fram och tillbaka i full fart, jag tror vi hade lika roligt båda två. Men hur uppeldad Koheilan än blev, så glömde han aldrig av att "ta hand" om mig. Om jag gled ner på sidan, så makade han sig in under mig igen, och han tog aldrig något oförsiktigt skutt, och han stannade alltid när man sa ptooo. En riktig gentleman., det var han.

Fast det tyckte nog inte alla ston, när det var betäckningsdags... Oj, så stor och högljudd han blev då! Han riktigt trumpetade, och dansade ut, enormt imponerande. Det hände att han skrämde fullkomligt slag på unga dittills obetäckta ston, så då åkte Koheilan snotet in i boxen igen, och den betydligt mjukare och stillsammare gamle cirkushingsten EMIR ZAID ox, fick rycka ut och ta sig an den lilla mön.

Den svarta järnladyn

Om stallet hade sin kung, så hade det verkligen sin drottning också, nämligen det kolsvarta stoet SAHARA (ex 41 O'Bajan XXXIX, f. -66, e:Shagya XXXIX u:O'Bajan XIII-3). Hon regerade med järnhand i lösdriften. Jag minns än idag hur rädd jag var för henne, jag såg ju hur hon styrde och ställde med stona - säkert gällde detta även människor. Mina värsta farhågor bekräftades, då jag en dag gick förbi henne i fodergången, och hon tog tag i min

En kelstund med Kashmir under mor Saharas uppsikt

mössa med tänderna, och sen retfullt vispade runt med den inne i lösdriften. Inte förrän hon tröttnat på den och begett sig ut i hagen, vågade jag mig in och hämta den igen.

Lite ironiskt att jag sedan föll pladask för hennes hingstföll, årgång 1977, (KASHMIR) och köpte honom. Jag vågade nästan inte umgås med honom, så länge han var vid sin mors sida.

Sahara lånades ut på några år, och återkom sedan för att bli gå i ridskolan. Döm om min förvåning, då jag upptäckte hur otroligt snäll och kelig hon var! Nu var jag ju äldre, och inte ett dugg rädd för henne - och det fanns då verkligen ingen anledning att vara rädd heller.

Men visst hade hon sina egenheter! Om hon inte tyckte om ryttaren, gjorde hon alltför att slippa undan. Paradkneppet var att halta, oj, så eländig hon såg ut, där hon haltade varv efter varv i ridhuset. Om inte

det gick hem, så slutade hon tvärt att halta, men började hosta alldeles förskräckligt istället. Om hon inte lyckades få slippa nu heller, så tog hon till det skarpa artilleriet; jösses, vilka bocksprång hon kunde prestera, gamla tanten. Hon gjorde riktiga korkskrubsbock, så det fanns ingen ryttare i världen som kunde sitta kvar. En gång bockade hon så vilt att sadeln hamnade bakom öronen på henne, och gjorden om frambenen, så hon var fullkomligt hopknuten och kunde inte flytta sig en meter ens.

Heta damer

En annan dam, som var mycket duktig på att bocka, var AMLAH (ex 49 Siglavy Bagdady VI, f. -70, e: Siglavy Bagdady VI ox u: 21 Shagya XXXVI). Hon var en riktig liten hetsporre att rida, mest skuttade hon faktiskt fram.

Men hon var rolig, för hon var alltid så

Närmast kameran till vänster Amlah, bakom henne skimtar Fadlallah och Shagieh. Närmast kameran till höger Lilah, bakom henne syns lite av O'Bajan och Koheilan. Året är 1979.

pigg och glad, och hon kråmade sig så fint och tuggade på bettet.

Någon bra körhäst, det blev hon aldrig. Hon lyckades både kränga av sig huvudlaget och skutta över stången...

Amlah var det första stoet jag fick vara med och fölvaka över. Vi var ett helt gäng tjejer, som tigt oss till att få fölvaka en natt. Vi rullade ut sovsäckar i boxen bredvid Amlah, sen låg vi och fnittrade halva natten i spänd förväntan. När vi nästan hade somnat, passade Amlah på att kissa. Gissa, om sex tjejer flög upp ur sovsäckarna ock kastade sig fram för att se. Det var ju ett säkert fölningstecken om vattnet gick, hade Ulla sagt. Stackars Amlah blev fullkomligt vettskrämd av denna plötsliga aktivitet, och kom av sig alldeles i sina toalettbesty. Snopet kröp vi ner i sovsäckarna igen. Givetvis blev det ingen fölning den natten - och inte den närmsta månaden heller (Ulla visste nog vad hon gjorde när hon lät oss "fölvaka"...).

Mor till en ankunge

Amlahs´s syster, LILAH (ex 48 Siglavy Bagdady VI, f. -69, e:Siglavy Bagdady VI ox u:22 Gazal VII), var en helt annan typ än Amlah. Hon var mer stillsam och värdig, såg nästan lite sorgsen ut. Lilah var en sån där riktig kompis, som man kunde krypa upp till och berätta sina innersta hemligheter för.

Lilah användes som nybörjarhäst i ridskolan, för hon skulle aldrig komma på tanken att göra en fluga förnär ens. Fast nybörjarna tyckte ofta att det var lite läbbigt att de skulle rida stallets största häst, men när de väl tagit mod till sig och klättrat upp, så ville de aldrig byta.

Lilah var också utmärkt som körhäst, för hon var så stabil. Oavsett vad hennes parhäst hittade på för dumheter (se tex Amlah ovan), så bevarade hon lugnet. Hon kördes en hel del i par med 56 SHAGIEH på tävlingar.

Lilah var ju mor till ”shagyernas shagya”, dvs SHAGAL (f. -76, e:Shagya I). Han var en riktig liten ”plåga” som unghäst, en sån där som nästan trampar ner en för att komma riktigt nära. Han var alltid i vägen, och ful som stryk var han med... Tänk, vad det kan ändra sig! Med tiden blev han ju förvandlad från den fula ankungen till den fulländade svanen.

Den tålmodiga ”indiankvinnan”

Ett annat sto, som etsat sig fast i mitt minne, är förstås den bruna 50 O’Bajan I (f. -70, e:O’Bajan I u:34 Gazal VI). Hon var så mild och rar i humöret, men kunde visst det explodera om någon ”fara” dök upp.

Stackars O’Bajan fick utstå timmar av manflätning, hon hade så jämn, fin man, och när hon var färdig såg hon ut som en indiankvinna. Jag tyckte hon var otroligt vacker i flåtor, men Ulla rynkade på näsan...

O’Bajan råkade ut för en otäck körolycka, när en lösspringande hund anföll henne och Shagieh under en körtur på landet. Hästarna råkade i sken, och skadade sig ganska allvarligt. Det tog lång tid för dem att hämta sig.

För övrigt var O’Bajan en riktigt duktig hopphäst, jag fick låna henne till min hoppträning på ett närbeläget hästcentrum, när min ordinarie hopphäst var halt. O’Bajan var jätteduktig, och flög över hindrena. Vi hade väldigt roligt. Och när vi sen kom hem, sa Ulla ”Du tog det väl försiktigt med henne, hon ska föla om några månader”. Oj, vad jag var nervös, innan O’Bajan fick ett välskapt föl...

Jag skulle kunna skriva hur mycket som helst om hästarna och livet på Barthahus under den här tiden, men någonstans måste man ju sluta, och jag tror jag gör det nu. Vem vet, kanske det blir en uppföljare i framtiden. □